

КОЛЕДНА ПЕСЕН

по ЧАРЛС ДИКЕНС

Призракът на Марли

Kолко различни са хората!

Някои, сякаш озарени от светлина, стоплят душите ни. Дори само мисълта за тях ни вдъхва радост и увереност, че животът е прекрасен и че доброто е по-силно от злото.

Други, затворени в себе си, не допускат нито да бъдат смущавани от нечии грижи и неволи, нито да изпитат удоволствие от чуждото щастие.

Сред разноликото множество има и такива, чийто единствен стремеж е да трупат богатство – пари, имоти, вещи. Наричат ги скъперници или сребролюбци, но, така или иначе, то си е едно и също. Алчни и ненаситни, те цепят костъма на две, не позволяват нищо да се изплъзне от ръцете им и по никакъв начин не биха дали даром и камъче от пътя на някого, дори изобщо да нямат нужда от него. Скъперниците треперят над всяка придобивка, колкото и нищожна да е тя, а шумоленето на банкнотите и звънът на монетите, докато ги броят отново и отново, са балсам за душите им и кажи-речи единственото им забавление.

Коледна песен

Такъв скъперник бил търговецът Ебенизър Скрудж. Дори когато починал Марли – негов съдружник едва ли не откакто се помнел, старият Скрудж не сметнал за нужно да смени табелата над входа на кантората и тя продължила да гласи: „Скрудж и Марли“. Така де, защо да влиза в излишни разходи? Нищо че останал единствен собственик и управител на общите им имоти и такъв разход едва ли би се отразил на сметките му. Нищо че онези, които не го познавали, понякога се обръщали към него с името Марли. Това изобщо не му правело впечатление. И макар че мнозина смятали двамата за близки приятели, в деня, когато погребвали съдружника му, Скрудж не бил чак толкова сломен от загубата, че да не отдели време за поредната изгодна сделка. Печалбата си е печалба и нищо не бивало да му попречи да трупа още и още.

Старият скъперник бил потаен и необщителен човек. Присвият му зъл поглед, стиснатите тънки устни и сбръканото му в свадлива гримаса лице отблъсквали хората и щом зърнели сгърбената му старческа фигура, повечето предпочитали да го заобикалят отдалече. Това му се нравело, защото човешките грижи изобщо не го интересували. Малцина се осмелявали да спрат край него, за да го поздравят и да го попитат как е – както обикновено постъпват благовъзпитаните хора, но жлъчните думи и грубите ругатни, с които им отговарял, бързо ги прогонвали.

Нищо не можело да смути злонравния Ебенизър Скрудж – нито студ, нито пек. От него веел сковаващ хлад, сякаш целият бил покрит със скреж – беловласата му глава, закривеният му като клюн на граблива птица заострен нос, осияните с бръчки хлътнали бузи, треперещите костеливи ръце, тътрещите се крака. Сковано от студенина било и сърцето му, непознаващо нито милосърдие, нито състрадание, нито добронамереност.

Коледна песен

Но веднъж му се случило нещо, което променило живота му.

Било Бъдни вечер – един от най-благочестивите дни в годината, предшестващ Коледа. Жителите на Лондон бързали да се приберат по домовете си, за да бъдат със семействата си в Святата нощ. Скрудж седял в кантората си и пресмятал спечеленото през деня. Не бързал за никакъде, защото нямал семейство, а празниците изобщо не го трогвали. В неговите представи те били най-нелепото и безполезно нещо на света. Скъперникът ги смятал за празни дни на безсмислено суetenе и презирал всякаакви прояви на веселие.

Призракът на Марли

Градът бил захлупен от мъгла, която надвечер се сгъстила още повече и заприличала на плътна сива паяжина. Силуетите на къщите едва се различавали, в тесните прозорци на много от тях призрачно проблясвали светлинките на запалени свещи. Подгонени от лютия студ и вледеняващата мъгла, която се просмуквала дори през най-дебелите дрехи и нищо не можело да я спре, минувачите подтичвали по уличките и бързали да се приберат час по-скоро у дома. Стъпките им отеквали глухо в мрачевината.

Скрудж оставял отворена вратата към възтясното килерче, наподобяващо затворническа килия, в което работел чиновникът му – Боб Крачит, за да го държи под око. В кантората, обзаведена със стари паянтови мебели, царял студ и миришело на мухъл. Човечеца от време на време потръпвал, въздигал дълбоко и тогава се виждало как от устата му излиза пара. Той се стушвал и се увивал още по-плътно във вълнения си шал – нищо не помагало. Край писмата, които пишел и преписвал, повече пушела, отколкото светела, лоена свещ и само човек с доста богато въображение бил способен да си представи, че тя може някак си да го постопли. В помещението при стария скъперник имало камина, но огънят в нея едва тлеел, тъй като Скрудж пестял горивото – слагал по една-две бучки въглища, а и за тях му се свидело. Било тихо, никой не обелвал и думица. Не че нямало какво да си кажат, ала за свадливия старец разговорите били колкото неприятно, толкова и безполезно губене на време.